

Aktuální situaci o hlubinném úložišti jaderného odpadu v ČR shrnuly Hospodářské noviny v jejich článku z 6.3.2019

Letos v lednu měli experti vyhlásit, na které čtyři lokality se zúží vytipování budoucího podzemního úložiště jaderného odpadu z českých atomových elektráren.

Místo toho se veřejnost dozvěděla pouze jméno nového ředitele Správy úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO), tedy státní organizace, která má výběr místa pro podzemní sklad vyhořelého paliva na starosti. Ministr průmyslu a obchodu Marta Nováková odvolala bývalého ředitele Jiřího Slováka a nahradila ho Janem Prachařem právě kvůli nezvládnutí výběru lokalit, kde by mohlo úložiště být.

Celý proces se tak už poněkoličkáte zdrží, nyní zřejmě o další rok. Nový ředitel chce počkat na výsledky právě probíhajícího geofyzikálního průzkumu, více se hodlá bavit s devíti obcemi, jichž se výběr týká. Vznikne kvůli tomu dokonce speciální zákon, který by měl zapojení obcí do výběru úložiště popsat.

„Rada SÚRAO na konci letošního ledna vyhodnotila dosavadní postup společnosti jako nedostatečný, a proto rozhodla o nutnosti doplnit chybějící informace o všech uvažovaných lokalitách, a to především o informace z výsledků právě probíhajících geofyzikálních průzkumů,“ uvedl pro HN nový ředitel Prachař. Původní harmonogram, který předpokládal, že z devíti prověřovaných obcí budou už nyní jen čtyři a na nich ještě letos začnou podrobnější průzkumné práce včetně hlubokých vrtů, je tak nejspíš narušený.

Kdy tedy budou čtyři obce vědět, že právě u nich může ve zhruba pětisetmetrové hloubce podzemní úložiště vzniknout? Na to má ředitel Prachař jen velmi mlhavé odpovědi. Jasně je pouze, že místo harmonogramu, který v roce 2025 počítá s definitivním výběrem dvou lokalit, jedné hlavní a druhé záložní, vznikne nový. „Ministryně správě uložila zpracovat harmonogram konkrétních kroků, které v jasné perspektivě povedou k realistickému a relevantnímu rozhodnutí o budoucím hlubinném úložišti. Musíme být schopni připravit pro vládu odpovídající podkladový materiál, který zohlední nejen technické informace, ale bude reflektovat i názory obyvatel a obcí v uvažovaných lokalitách,“ uvedl nový ředitel.

Expert z České geologické služby, kteří jsou za probíhající průzkum a geofyzikální měření zodpovědní, se nyní i kvůli opětovnému zpoždění snaží práce urychlit. „Měření mělo původně trvat celý rok, ale dohodli jsme se s firmami, které ho pro nás dělají, že vše zvládnou do konce června,“ uvedl ředitel podniku Zdeněk Venera. Nějaký čas ovšem zaberou také rozhovory s devíti zatím vytipovanými obcemi, které leží na stabilním podloží, jež budoucí úložiště potřebuje.

Ve vsích ze západních Čech, jižních Čech a Vysočiny panuje proti průzkumu - natož případné stavbě úložiště - silný odpor. Lidé se bojí radioaktivity, zvýšené dopravy i poklesu cen jejich nemovitostí. A vyčítají státu, že se s nimi dostatečně nebaví a dosavadní výsledky průzkumu tají. Nový ředitel slibuje změnu. „Další úkol, který byl Radou SÚRAO uložen, je významné zlepšení komunikace s dotčenými obcemi a hlavně jejich zapojení do procesu výběru odpovídající lokality,“ uvedl Prachař.

Vzniká dokonce návrh zákona o zapojení obcí do výběru lokality pro budoucí úložiště. „Návrh věcného záměru zákona je v legislativním plánu ministerstva průmyslu a obchodu na rok 2019 a jeho dokončení je jednou z klíčových priorit. Na jeho přípravě s ministerstvem samozřejmě spolupracujeme,“ řekl Prachař.

Martin Schenk, mluvčí Platformy proti hlubinnému úložišti, která sdružuje 32 obcí a měst a 14 spolků, je zatím ke vstřícným prohlášením zdrženlivý. „Změna na postu ředitele správy úložišť nám dává naději, že by se k nám mohla organizace chovat otevřeněji a lépe komunikovat se starosty a obyvateli obcí, kde hledá úložiště. Oslovili jsme ho a on nám slíbil, že se s námi sejde. To je dobrý signál. Po nabytých zkušenostech jsme však opatrní v přílišném optimismu, následující týden a měsíce teprve ukážou.“

Zatímco v Česku existuje stavba jaderného úložiště doposud jen na papíře a i v jiných státech - vyspělé Německo či Švýcarsko nevyjímaje - jsou podobné stavby dosud ve fázi hledání vhodné lokality, nedaleko finského města Eurajoki už jako první na světě zahájili stavbu. Ukládat mnohatunové kontejnery v půlkilometrové hloubce bude úložiště Onkalo už v příštím desetiletí.

Sklad je poblíž jedné ze dvou finských jaderných elektráren Olkiluoto a bude v provozu do roku 2145. České úložiště se mělo podle dosud platného plánu začít v podzemí budovat v roce 2050, stát má více než 100 miliard korun.

JAK SE MĚLO VYBÍRAT Původní harmonogram 2019–2022: geologické průzkumy, zúžení počtu lokalit ze čtyř na dvě 2025: vláda rozhodne o hlavní a záložní lokalitě 2030: podzemní laboratoř 2050: zahájení výstavby 2065:

zahájení provozu Kde může být úložiště Devět prověřovaných lokalit:

Magdaléna, Čertovka, Březový potok, Janoch, Čihadla, Hrádek, Horka pod Velkým Meziřícím, Kraví hora, Na Skalním.